

● W dniu **8 kwietnia 2010 r.** Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające 70. rocznicę zbrodni katyńskiej, o nominałach:

2 zł wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold

10 zł wykonaną stemplem zwykłym w srebrze (oksydowana).

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych w Polsce.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie.

Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także dwuzłotowe monety okolicznościowe powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010

Informacje o planie emisji
znajdują się na stronie:

www.nbp.pl/monety

Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona wyłącznie w formie aukcji internetowych w serwisie Kolekcjoner pod adresem:

www.kolekcjoner.nbp.pl

 | KOLEKCJONER

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

70. rocznica
zbrodni katyńskiej

70. rocznica zbrodni katyńskiej

- W wyniku agresji Związku Sowieckiego na Polskę 17 IX 1939 r. do niewoli sowieckiej trafiło około 250 tysięcy żołnierzy Wojska Polskiego. Część jeńców uznano za szczególnie niebezpiecznych i umieszczono w specjalnych obozach NKWD. Oficerów zawodowych i rezerwy skierowano do Kozielska koło Smoleńska i Starobielska niedaleko Charkowa, natomiast policjantów, strażników więziennych, żandarmów oraz funkcjonariuszy wywiadu i kontrwywiadu osadzono w Ostaszkowie koło Kalininia. Warunki w obozach były trudne: jeńcy byli stłoczeni w ciasnych budynkach, źle żywieni, ponadto panował nastrój przygnębienia z powodu poniesionej klęski.
- Wstrząs wywołany katastrofą państwa szybko jednak minął. Jeńcy skonsolidowali się wewnętrznie, wzmożły się nastroje patriotyczne, powróciła wiara w zwycięstwo Polski.
- W tym samym czasie funkcjonariusze NKWD prowadzili wśród osadzonych akcję propagandową. Starali się zohezdić im państwo polskie i przekonać ich, że nieodwołalnie znikło ono z mapy Europy. Próbowali pozyskać jeńców do ideologii komunistycznej, przedstawiając Związek Sowiecki jako kraj dobrobytu i społecznej sprawiedliwości. Oficerowie i policjanci, wyjąwszy garstkę odszczepieńców, okazali się całkowicie odporni na tę próbę reedukacji.
- W końcu 1939 r. policjantów z Ostaszkowa, jako winnych działalności antykomunistycznej z racji pełnionej jeszcze przed wojną służby, postanowiono skazać i wysłać do obozów pracy

przymusowej na Kamczatce. Zamierzano poprzestać na oczyszczeniu składu obozów oficerskich z „elementu kontrrewolucyjnego”, czyli na przykład pracowników wywiadu czy członków partii politycznych uznanych za antysowieckie.

- Do końca lutego 1940 r. zapadło pierwszych 600 wyroków na jeńców Ostaszkowa. Wtedy jednak procedura skazywania została nagle wstrzymana przez samego szefa NKWD - Ławrentija Berię, który postanowił przedstawić członkom Biura Politycznego KC WKP(b) radykalnie inny sposób potraktowania wszystkich jeńców obozów specjalnych. Plan zakładał rozstrzelanie ich w trybie pozasadowym – na podstawie decyzji wydawanych przez specjalnie powołaną trójkę wysokich funkcjonariuszy NKWD.

- Skąd ta nagła zmiana i sięgnięcie po metody z czasów wielkiej czystki, kiedy tysiące ludzi rozstrzeliwano na podstawie postanowień podobnych „trójek”? Tego, niestety, nie wiemy. W swej propozycji Beria pisał, że jeńcy są zatwardziały, nierokującymi poprawy wrogami władzy sowieckiej, którzy tylko czekają na zwolnienie z obozów, by wystąpić przeciwko niej.

- Trudno uznać za możliwe, aby dopiero w końcu lutego szef NKWD doszedł do takich wniosków. Jeńców zresztą można było unieszkodliwić, wysyłając ich na Kamczatkę. Dość przekonująca wydaje się hipoteza, że obawiano się ich buntu, który mógł wybuchnąć w związku z planowaną właśnie wtedy pomocą wojsk polskich i alianckich dla walczącej z Sowietami Finlandii. Takie założenie

wyjaśniałoby, dlaczego szef NKWD – zaniepokojony przebiegiem wojny z Finami – przedstawił swoją propozycję tak nagle i w tym właśnie momencie.

- 5 marca 1940 r. Biuro Polityczne przyjęło propozycję wymordowania jeńców osadzonych w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie, a także rozstrzelania 11 tysięcy obywateli polskich, przetrzymywanych w więzieniach NKWD na okupowanych przez Związek Sowiecki Kresach Wschodnich.

- Akcja eksterminacyjna rozpoczęła się 3 kwietnia 1940 r., kiedy to obóz w Kozielsku opuścił transport kolejowy wiozący pierwszą partię jeńców do stacji Gniezdowo niedaleko Smoleńska. W pobliskim lesie katyńskim groby były już wykopane; czekali też kaci – funkcjonariusze NKWD uzbrojeni w pistolety. Śmierć zadawano strzałami w tył głowy, zwłoki zabitych układano warstwami. W ten sposób zamordowano w Katyniu 4410 jeńców Kozielska. W gmachu NKWD w Charkowie rozstrzelano 3739 jeńców Starobielska, a 6314 policjantów z Ostaszkowa wymordowano w budynku NKWD w Kalininie. Natomiast w więzieniach w Kijowie, Charkowie, Chersoniu i Mińsku rozstrzelano 7305 więźniów, a nie 11 tysięcy, jak wynikało z marcowej decyzji Politbiura.

- Ofiarą zbrodni katyńskiej padło blisko 22 tysiące osób. Zamordowani byli kwiatem polskiej inteligencji – ludźmi nie tylko znakomicie wykształconymi, ale także wykazującymi się postawą patriotyczną.

dr Sławomir Kalbarczyk

MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010 MONETY EMISJI 2010

NOMINAŁ 10 ZŁ

metal Ag 925/1000 (oksydowane) ■ stempel zwykły ■ średnica 32,0 mm
masa 14,14 g ■ wielkość emisji (nakład) 80.000 szt.

AWERS: U góry wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po bokach łap orła napis: 10-ZŁ. Poniżej, na tle konturu polskiego orła wojskowego, napisy: KATYŃ/KALININ/CHARKÓW/MIŃSK/CHERSON/KIJÓW. Z lewej strony półkołem napis: RZECZPOSPOLITA, z prawej strony półkołem napis: POLSKA 2010. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: U dołu stylizowane wizerunki pni drzew, których górne partie przedstawiają wizerunki krzyży. Nad nimi napis: 70. U góry półkołem napis: ROCZNICA ZBRODNI KATYŃSKIEJ.

Projektant monety: **URSZULA WALERZAK**

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl5Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,0 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 1.000.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-10, pod orłem napis: ZŁ 2 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie napis: KATYŃ. Poniżej stylizowany wizerunek wojskowej czapki polowej z polskim orłem wojskowym. U góry półkołem napis: 70. ROCZNICA ZBRODNI/KATYŃSKIEJ.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: **EWA TYC-KARPIŃSKA**
Projektant rewersu: **URSZULA WALERZAK**